

„Świadomość własnej przeszłości
pomaga nam włączyć się w długi
szereg pokoleń, by przekazać
następnym wspólne dobro - Ojczyznę.”
Jan Paweł II

Historia Polski pokazuje nam wiele wzorów do naśladowania, wielu wielkich Polaków, którzy dla Ojczyzny oddali życie, o niej pisali wielkie dzieła literackie, przedstawiali ją w swoich obrazach – tworzyli w ten sposób kulturę polską i tożsamość narodową. Stawiamy im pomniki, oddajemy im cześć podczas licznych świąt narodowych.

Jednym z wielkich Polaków był oczywiście **Jan Paweł II**. Co papież Polak zrobił dla Polski?

- ♦ pomógł w Polsce wprowadzić zmiany, wyjść z komunizmu;
- ♦ w trudnych czasach podnosił Polaków na duchu, dodawał sił do walki o wolność;
- ♦ promował Polskę w świecie;
- ♦ uczył szacunku do Ojczyzny – Matki;
- ♦ ukazywał piękno Polskiej ziemi;
- ♦ interesował się losami Polski i modlił się za swoją Ojczyznę.

„Pocałunek złożony na ziemi polskiej ma dla mnie sens szczególny. Jest to jakby pocałunek złożony na rękach matki — albowiem Ojczyzna jest naszą matką ziemską. Polska jest matką szczególną. Niełatwe są jej dzieje, zwłaszcza na przestrzeni ostatnich stuleci. Jest matką, która wiele przecierpiała i wciąż na nowo cierpi. Dlatego też ma prawo do miłości szczególnej.”

(Lotnisko Okęcie, 16.06.1983 r.)

Najlepszą kwintesencją papieskiego nauczania o patriotyzmie są słowa ks. Piotra Skargi, które przypomniał podczas przemówienia w polskim parlamencie: „Kto ojczyźnie swej służy, sam sobie służy; bo w niej jego wszystko się dobre zamyka”.

Przykładem wadowiczana, który pokazywał swoim życiem, jak bardzo kochał Ojczyznę, jest generał brygady **Walerian Czuma** (1890-1962).

Gdy miał dwa lata, jego rodzina osiedliła się w Wadowicach przy ulicy Krasińskiego (wzgórze, na którym stoją ruiny jego domu nazywane jest Czumówką). Czuma uczęszczał do wadowickiego gimnazjum, następnie studiował rolnictwo w Wiedniu. W okresie I wojny światowej wstąpił do Legionów Polskich, w 1918 r. awansowany do stopnia pułkownika objął dowództwo nad polskimi wojskami na Syberii. Stopień generała brygady otrzymał w 1929 r. Jako komendant główny Straży Granicznej we wrześniu 1939 r. dowodził obroną Warszawy. Po kapitulacji stolicy dostał się do niewoli niemieckiej, a po zakończeniu wojny osiadł na stałe w Anglii.

Wychowanie patriotyczne w szkole

nie ogranicza się do poruszania odpowiednich zagadnień na lekcjach historii, języka polskiego czy przyrody.

Nasza placówka popularyzuje wiedzę o społeczeństwie, regionie, historii Polski poprzez różne działania, m.in. przygotowywanie okolicznościowych apeli i wystaw, obchody rocznic i świąt narodowych (także reprezentacja poczty sztandarowej podczas Narodowego Święta Niepodległości, rocznicy Konstytucji 3 Maja); Święto Patrona szkoły; udział w Rajdzie Lotników „Hell’s Angel” i Rajdzie Szlakiem Legionów w Pleśnej, Biegu Niepodległości, rodzinnych rajdach na Groń Jana Pawła II; apele wychowawcze; stworzenie kącika regionalnego; organizację konkursu plastycznego „Drzewo genealogiczne” oraz międzyszkolnego konkursu regionalnego „Co wiem o Wadowicach i okolicy?”; udział w konkursach proponowanych przez inne placówki i instytucje; odwiedzanie muzeów, wystaw, wadowickiego cmentarza parafialnego; działalność Samorządu Uczniowskiego, koła regionalnego, turystycznego „Mali wędrowcy” (I-III) i SKKT (IV-VI); włączenie się w obchody Roku Historii Najnowszej itd.

SZKOŁA RODZICA

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Wadowicach

CO TO JEST PATRIOTYZM?

Patriotyzm jest wartością ponadczasową i uniwersalną. Winien on mieścić w sobie szacunek dla rodziców, rodziny, ojczyzny, narodu, języka i obyczaju. Patriotyzm ma opierać się na prawdziwej miłości bliźniego, praktykowanej w życiu codziennym wobec najbliższych rodaków, przejawiać się w nieustannej gotowości podporządkowania się wymaganiom dobra wspólnego.

Wychowanie do szacunku i umiłowania własnej Ojczyzny jest ważnym zadaniem wychowawczym rodziny, szkoły i Kościoła, zwłaszcza w dobie tzw. globalizacji.

Rodzina jest pierwszym środowiskiem wychowawczym, w którym następuje harmonijny rozwój osobowości dziecka, jego wrastanie w społeczeństwo. W niej powstają pierwsze uczucia, budzi się postawa służby i miłości bliźniego, tam kształtuje się język. Atmosfera rodzinnego życia buduje postawę szacunku dla rodziców, dla autorytetów, umiłowanie ziemi. Korzenie naszej pamięci tkwią w rodzinie – w opowieściach rodziców, ich ojców i matek, w rodzinnych pamiątkach, to także mogiły, przydrożne krzyże, małe cmentarze.

SZKOŁA RODZICA

WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE

Wychowanie patriotyczne oznacza **kształtowanie cnót obywatelskich** czyli zachowań, w których przejawia się troska o Ojczyznę.

Wymienić należy zwłaszcza ofiarność, wierność (służba dla państwa i wypełnianie obowiązków obywatelskich), praca i pracowitość, gościnność (cecha charakterystyczna polskich rodzin), poczucie dumy narodowej oraz szacunek dla symboli ojczystych (godła, sztandarów, pomników).

Ważne jest, aby przekaz na temat Ojczyzny nie pozostał abstrakcją, ale aby Ojczyzna widziana była przez pryzmat konkretnego pięknego krajobrazu i piękna wytworów ludzkiej pracy, czy twórczości. Wycieczki krajoznawcze, rajdy i plenery, połączone z interesującym komentarzem lub opowiadaniem oraz spotkaniami z miejscowymi ludźmi dostarczają, oprócz wartości poznawczych, także licznych przeżyć estetycznych, uczą kochać naszą małą ojczyznę: miejscowość i region, leczą z kompleksów i poczucia niższości.

Duże znaczenie dla wychowania patriotycznego ma wystrój domu. Znajdujące się tam portrety przodków, innych sławnych Polaków, obrazy polskich artystów lub ich reprodukcje przedstawiające sceny z historii Polski, także obrazy religijne, są wymownym świadectwem polskiej tradycji historycznej i patriotycznej, i spontanicznie naprowadzają dziecko na myśl o Ojczyźnie.

Rodzina powinna też zadbać o to, aby biblioteczka domowa zawierała pozycje patriotyczne. Ważne też jest gromadzenie pamiątek po przodkach.

Kształtowanie postawy patriotycznej dokonuje się przez **umiłowanie języka ojczystego**. Posługiwanie się mową ojczystą jest wyrazem szacunku dla swego narodu i przestrzeni jego obrony. Z kultury słowa i mowy ojczystej wyrasta twórczość literacka, której bohaterowie stają się często wzorami życia.

Franciszek Waligórski *Pieśń o ojczyźnie*

„Wiesz ty, chłopcze mój kochany, / Co to jest ojczyzna?
Że to skarbiec nieprzebrany - / Twych ojców spuścizna?
A wiesz, jakie w nim klejnoty / Złożyli ojcowie? (...)
Drugi klejnot, co zawiera / Ów skarb: ojców mowa,
Która każdą myśl ubiera / W pełne dźwięku słowa.
Język, którym matka zlewa / W dzień zdrój miłości,
A lud modli się i śpiewa / W smutkach i radości.
W którym duch narodu złożył / Wszystkie swoje plony,
Co przemyślał i co stworzył / Zapamiętany (...).”

- Wraz z rozwojem kultury masowej nasiliły się w ostatnich latach zjawiska degradacji kultury i języka polskiego. Postępująca komputeryzacja społeczeństwa oraz rozwój elektronicznych środków komunikacji często prowadzą do zubożenia języka, niepokojąca jest wulgaryzacja języka.
- Jak zatem upowszechnić kulturę języka? Z jednej strony trzeba walczyć z objawami niepoprawności językowej i niechlujstwa językowego, z drugiej strzec się puryzmu.
- Zapobieganie błędom językowym, krzewienie języka poprawnego powinno się zacząć od świadomego stosunku do języka, czyli kontroli tego, jak mówimy. Nigdy nie unikniemy wszystkich błędów językowych, ale musimy starać się świadomie ich unikać, walczyć z nimi. Jak tego dokonać? Np. czytając książki tak, aby zwracać uwagę także na to, jak są napisane, a nie tylko na to, o czym autor pisze. Ważne także jest sięganie do słowników i wydawnictw poprawnościowych.

Dziecko kształtuje w sobie postawę patriotyczną przez współuczestnictwo w **świętowaniu ważnych rocznic narodowych**, które stają się dla niego wielkimi lekcjami wychowania patriotycznego. Pozornie tylko pozostaje ono biernym obserwatorem, bo w rzeczywistości treści związane z uroczystościami patriotycznymi są przyswajane przez nie spontanicznie i zaowocują w swoim czasie.

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej jest jednym z najmłodszych świąt państwowych. Święto obchodzone **2 maja** ma popularyzować wiedzę o polskiej tożsamości i symbolach narodowych.

- Jeszcze do niedawna nie wolno było wywieszać flag w inne dni niż świąteczne. W 2004 roku Sejm znowelizował ustawę o symbolach narodowych. Można je teraz uwidaczniać bez ograniczeń, tzn. mogą one być używane kiedy tylko chcemy, pod jednym warunkiem - że otoczy się je należną czcią i szacunkiem.
- Dawniej podczas bitwy każda z wojujących stron miała swoją chorągiew. Był to przymocowany wysoko na drewnianym drągu kawałek materiału o charakterystycznych znakach i kolorach. Chodziło o to, żeby walczący wiedzieli, gdzie znajduje się ich oddział. Na polskich chorągwiach najczęściej pojawiał się kolor biały oraz czerwony. Biały symbolizował czystość i uczciwość, a czerwony odwagę polskiego rycerstwa. Ponadto w czerwień ubierała się szlachta, gdyż była to oznaka dostojności.

Bibliografia:

1. Gaj A., *Bez wielkich słów i patosu*, „Wychowawca” 2003, nr 4, s. 20.
2. List pasterski Episkopatu Polski „Bezcenne dobro języka ojczystego”.
3. Skreczko A., *Wychowanie patriotyczne* [online], Dostępny w Internecie: www.opoka.org.
4. Zinkow J., *Wadowice i okolice*. Monograficzny przewodnik turystyczny i krajoznawczy. Wadowice 2001, s. 48.